

МОМЧИЛ БАДЖАКОВ* ЗАЩО МАРКСИСТИТЕ СТАНАХА ПУТИНИСТИ?

Abstract: The article discusses the process of strange transformation of Marxists into Putinists and Marxism in Putinism. This process is traced as a transformation of communist utopia and ideology into Orthodox fundamentalism and neo-urasianism; the transformation of the totalitarian regime into a regime of "rival authoritarianism" and the communist nomenclature in a pseudo-capitalist oligarchy. The conclusion is that post-communism in Russia resembles Nazism rather than former communism.

Keywords: Marxism; Putinism; communism; post-communism; Nazism; nomenclature; oligarchy.

Би било безполезно полемиката за трансформацията на комунизма след 1989 г. едновременно да се свежда само до ценностите различия между марксисти и немарксисти. Нито комунистически ориентираните марксисти ще станат демократи, нито демократично настроените антимарксисти ще приемат техните доводи. Затова ще разгледам трансформацията на комунизма като утопия и идеология, политически режим и икономическа система в ценностно-идеологическия смисъл на дискусиата между Г. Найденов (Найденов2018) и М. Табаков (Табаков2015). Такава дискусия има смисъл доколкото наистина обществото, в което днес живеем не е постигнало необходимия национален ценностен консенсус. Без него самото общество не е ценностно единна общност и държавата, която го обединява, не може да върви напред. Ние имаме, образно казано, вместо „единство в многообразието“ – характерно за всяко здраво общество с работеща минимална държава, характерното за болните общества и провалени държави многообразие от ценностно хетерогенни и несъвместими идеологически мотивирани и често утопични и ирационални (при това господстващи!) интерпретации, които ни пречат да станем интегрална част от съвременната цивилизация.

Според мен марксизмът (комунизмът) има 4 основни измерения:

1. утопия за „бедните духом“;
2. идеология за световно господство на интернационалната антикапиталистическа олигархия;
3. тоталитарен и криминален политически режим;
4. несъстоятелно от икономическа гледна точка командно-планово стопанство (вж. Дойчев 2015: 142–156).

Затова ще отговоря последователно на следните въпроси:

Какво замести комунистическата утопия в Русия и как се трансформира идеологията за световно комунистическо господство?

Какъв е сегашният режим в Русия и каква е ролята на „путинизма“ в съвременния свят?

Какво замести комунистическата утопия в Русия и как се трансформира идеологията за световно комунистическо господство?

* Доц. д-р в НБУ. Email: mom4o@abv.bg

Според Карл Манхайм утопията е „трансцендентна по отношение на реалността ориентация, която взривява съществуващия ред“, докато идеологията „се стреми към запазването или постоянното репродуциране на съществуващия начин на живот“ (Ideologie und Utopie). От тази гледна точка между тях има фундаментално различие. Независимо от това, не може да се отрече постоянната връзка между тях, което дава основание на Хербърт Маркузе да разглежда дихотомията „утопия– антиутопия“ в контекста на революционното съзнание, доколкото утопиите са способни да премахнат границите между възможното и невъзможното. Утопията за Маркузе е идеалното общество, което ще се създаде след пълното преустройство на капиталистическото общество. В този смисъл за него марксизмът е антиутопична идеология, защото „трескаво се хваща“ за възможното, т.е. за съществуващия ред и предлага рационална програма за неговото преобразуване (Маркузе 2004).

Само че животът опроверга Маркузе – социализмът, построен по антиутопичната идеология на Маркс, се оказва унищожение, което репродуцира най-големите язви на старото общество, но на по-ранен от „капиталистическия ред“ етап на неговото съществуване.

Марксизмът е не само утопична идеология, но и утопия, зад които се крие противоположна на нейния смисъл идеология. Като утопична идеология марксизмът прокламира осъществяването на рая на земята и се проявява като модерен хилеазъм. Но зад утопията, насочена към „бедните духом“, комунизмът има възможно реализируем смисъл, който цели постигане на световно господство. Но ако утопията проповядва, че това ще е господство на пролетариата, реализацията на идеологията означава световно господство на интернационалната антикапиталистическа олигархия.

Нека първо си отговорим на въпроса кои са чертите на комунистическата утопия, които се трансформираха след 1989 г. и кои си останаха същите, но тръгнаха „под чуждо знаме“? Всяка утопия е вяра в светлото бъдеще, което се постига с утопични средства, но реално се реализира като антиутопия, т.е. като своята противоположност. Това се отнася най-вече за комунистическата утопия. За нея е характерно не само това, че е ирационална вяра. Комунистическата утопия е рационална с оглед неразривната си връзка с идеологията. За комунистическата утопия са характерни: 1. Вяра в „светлото бъдеще“; 2. Вяра в непогрешимостта на марксизма-ленинизма, партията и комунистическите вождове; 3. Вяра, че „капитализмът умира“; 4. Вяра, че комунизмът е „решение на загадката на историята“ и „спасение на свободомислещото човечество“ и „прогресивните сили“; 5. Вяра че комунистическата диктатура е висша форма на демокрация; 6. Вяра, че комунистическата държава е държава на работниците (и селяните); 6. Вяра, че комунизмът е висша форма на хуманизъм – „всичко в името на човека, всичко за благо на човека“. 7. Вяра, че „сега страдаме, но децата ни ще живеят при комунизъм, когато „благата ще се леят като пълноводен поток“.

Комунистическата утопия замести предишната православна вяра в Русия, тя бе квазирелигия, антирелигия, приела всички елементи на религиоз-

ното преклонение. Само че не пред Бога, а пред Партията и комунистическите главатари и най-вече към главния от тях – Сталин. Днешните марксистите срамежливо пропускат ултрарелигиозния култ към Сталин, защото просто смениха един култ с друг култ.

Днес култът се възроди в Русия, отново квазирелигиозен, но облечен в „нова“ религиозна дреха. Култът е към Путин, на когото вече се кланят не само като на икона, но могат да се видя и негови истински икони заедно с икони на Сталин! И двамата главатари са припознати неофициално за „светци“ от Руската православна църква (форматирана от КГБ още в съветския период).

Алексей Широпаев блестящо обобщава сегашната роля на РПЦ като хранител на средновековната утопия, която комунизмът като квазирелигиозна вяра замени, а путинизмът възстанови като идеологическо оръжие за възраждане на авторитаризма и средновековното мракобесие в Русия: „Путинизмът стана поредният откат към средновековна политическа система след още една неуспешна буржоазно-демократична революция – от Август 1991 г. Единственото, което действително изчезна след Август-91 – е официозният марксизъм-ленинизъм, и без това вече отдавна мъртъв. Но руското средновековие остана практически неприкосновено. Нещо повече, то се оголи, доколкото сега престана да се нуждае от реторическо съобразяване с диамата. Остана само едно, с което да се съобразява – Конституцията, декларираща светския характер на държавата. Обаче всъщност на практика РПЦ отдавна има неофициалното положение на държавна църква, постоянно потвърждавана от недвусмислените жестове на властта... Днешната Русия като цяло напълно съответства на онзи базисен модел, заложен още от Иван Грозни: монархия, осветена от църквата. РПЦ – е една от най-важните държавни институции, призвани да укрепят лоялността на обществото към съществуващата власт и да придадат исторически смисъл на Русия, изгоден на Кремъл... Именно Руската Православна Църква помогна на значителна част от постсъветското население да преодолее кризата на идентичността: съветските хора без особена драма станаха православни. Главното е, че при това те запазиха вътрешния си комфорт и възможност да получат прости отговори на сложни въпроси, доколкото смисловата матрица на тяхното съзнание не се измени: Западът си остава враг, а Русия, както и по-рано, върви по свой собствен *особен* път. Освен това традиционната враждебност на руското православие към Запада придоби нова, метаисторическа и метафизическа дълбочина, също както и руската „изключителност“: митологемата за противопоставяне на „света на капитала“ се обнови смислово с противостояние и на „царството на антихриста“. Православността за мнозина стана легитимация на тяхната различност – разбира се по отношение към Запада, неговите ценности и целия негов начин на живот“ (Широпаев).

Така че Г. Найденов е прав, че в днешния култ на (бившите) марксистични към Путин няма нищо странно(Найденов2018) – но в друг смисъл –то е част от техния манталитет на сляпо подчинение и преклонение пред господаря.

Генеалогията на комунистическата менталност е описана чудесно от българския философ-емигрант проф. Асен Игнатов, който разкри както амбивалентността на примитивното и варварско комунистическо съзнание, така и фашизоидните черти на къснокомунистическия манталитет: „Навсякъде освобождаването от комунизма протича мъчително, но особено мъчително протича то в душевната сфера... Комунизмът е зло. Зло, което не винаги лесно се разгадава, защото обича да се крие зад принципите на свободата и разума и да се намъква в дрехата на демокрацията. Повърхността лъже. Комунизмът е не толкова политическо, колкото метафизическо явление, има духовен генезис“ (вж. Игнатов 2015).

Комунистическата идеология се представя като идеология на интернационалната работническа класа, която цели „освобождение на цялото прогресивно човечество от капиталистическо робство“. Но това всъщност е утопично-идеологическата маска на марксизма. Всъщност комунистическата марксистка идеология е идеология за постигане на световно господство на интернационалната олигархия. Тя възниква не като идеология на пролетариата, а на тайни, заговорнически, олигархични общества, уплашени от разширението на свободата и демокрацията, т.е. от раждането и развитието на „капитализма“. Тези тайни криминални общества се борят не просто да завземат властта в една или друга страна, а да наложат своята тотална власт в световен мащаб, прикривайки своите цели зад псевдодемократична, псевдопролетарска и псевдохуманна фразеология.

Тази войнствена идеология, победила първоначално в Русия и още няколко други страни, води до еднотипни преобразования съобразно рецептите на Маркс за построяване на социализъм и комунизъм. Започналите преобразования на обществото обаче водят до резултати, обратни на предначертаните, и това не е случайно – вместо отмиране на държавата, се стига да нейната тотална хипертрофия в непознати преди размери, вместо нарастване на благосъстоянието на народа – перманентна икономическа криза на недопроизводство и бедност, вместо изчезване на престъпността – криминализация на обществото отгоре до долу.

След краха на тази доктринално построена обществена система в идеологическото пространство настъпва хаос. Критици на номенклатурата и комунизма като М.Восленски наивно вярват, че след комунизма няма какво друго да настъпи освен демокрация (Восленский 1991: 546). Всъщност в Русия през 90-те години настъпва не демокрация, а хаос, от който се възползва хищната комунистическа номенклатура, преобразувайки се не в капиталистическа буржоазия, а в посткомунистическа олигархия. Особеностите на тази олигархия, свързани с произхода и трансформацията на неограничената от закони власт в неограничено от закони разграбване на общонародната собственост, маркира зачатъка на тази посткомунистическа олигархия.

Е добре – как става така, че марксистите, които се смятат за врагове на олигархията, се превърнаха във фанатични защитници на Путиновия олигархичен режим?

М. Табаков е прав, че „категоричната и раболепна симпатия към днешна Путинова Русия на самоопределящите се като „маркнисти“ е непоследователна и противоречива. Нелепо е да считат Русия дори за „надеждата за спасението на свободомислещото човечество“ (Табаков 2015: 167–168).

От своя страна, Г. Найденов му опонира, че „поддръжниците на официалната комунистическа идеология или са конформисти, или са етатиристи и егалитаристи. Така че няма място за чудене – техните „русофилски“ и „путинофилски“ нагласи са съвсем естествени“ (Найденов 2018: 132).

За разлика от тях „истинските маркнисти“ са поддръжници и на етатизма, и на егалитаризма, но не са конформисти. Г. Найденов е пропуснал да каже, че с това те са поддръжници и на тоталитаризма, независимо дали отричат или признават, че построеното според каноните на официалната комунистическа идеология общество е тоталитарно. Защото, както още Фридрих Хайек разобличи и истинските, и фалшивите маркнисти – етатизмът води пряко към авторитаризъм и тоталитаризъм, подпомаган, разбира се, от фалшивия марксистки егалитаризъм (Хайек 1989: 60–69).

Но с какво бе заменена официалната комунистическа идеология? Разбира се, не настъпи идеологически вакуум. В началото на „прехода“ в Източна Европа Адам Михник определи национализма като последния окоп на комунизма. Но всъщност още по времето на Сталин и особено непосредствено преди началото на Втората световна война, разпалена от Сталин и Хитлер, имперският по характер руски национализъм става по съвместителство втора официална съветска идеология. Всичко това е продиктувано от необходимост – без съмнение, пролетарският интернационализъм не стига за да вдъхновиш народа за разпалването на завоевателна война! Затова и „странното“ от марксистка гледна точка съединение на социализъм с руски имперски национализъм е закономерно. Освен това защо за Хитлер, който също е социалист и по пива не само идеите на Ницше, Гобино и Чембърлейн, но и на Маркс и Ленин, да се смята, че не е странно, а за Сталин да се смята, че е странно?

Всъщност Найденов признава близостта на комунизма и фашизма поради характера на тоталитарния им политически режим – нещо, което официалните „фалшиви“ маркнисти яростно продължават и до днес да отричат.

След краха на комунизма символите сърп, чук и червен пентаграм лесно се замениха с друг сатанински знак – обърнатата наопаки свастика. То и какво друго може да се получи, като съединиш социализъм с национализъм – ясно е какво – националсоциализъм.

И лицемерната комунистическа грижа за човека се замени с откровената примитивна омраза към свободата и демокрацията, характерна за партийните им близнаци – нацистите (вж. Желев 2014).

И след национализма последният окоп на комунизма се оказа националсоциализмът. Впрочем Хитлер самоопределя своята идеология така: *Ние сме социалисти, ние сме врагове на днешната капиталистическа икономическа система за експлоатация на икономически слабите, с несправедливите ѝ заплати, с непростойната ѝ оценка на човешките същества според*

богатства и имоти, вместо според отговорности и действия, и всички ние сме решени да унищожим тази система на всяка цена. Да, Хитлер е антисемит, а националсоциалистите (за разлика от фашистите) са антисемити. Но самият Маркс не е ли също антисемит:

Да разгледаме действителния, земния евреин – не религиозния евреин, както Бауер – а обикновения евреин. Нека не търсим тайната на евреите в тяхната религия, а да потърсим тайната на религията им в истинския евреин. Каква е светската основа на юдаизма? ...Практическа нужда, личен интерес. Каква е светската религия на евреина? Пазарлъкът. Кой е светският му бог? Парите. Много добре! Еманципацията на търгашеството и парите, а следователно и на практическото, действително еврейство, ще бъде еманципацията на нашето време... в края на краищата, еманципацията на евреите е еманципация на човечеството от еврейството (К. Маркс, По еврейския въпрос).

Но какво общо има Путин с антисемитизма и националсоциализма? Може би защото в днешна Русия се разпространяват широко антисемитски и откровени нацисти идеи. Да, но защо тогава марксистите станаха путинофили? Забележителен е отговорът на Г. Найденов на този въпрос: „Защо съм путинофил, въпреки че съм марксист? Моите симпатии към Путин и това, което той прави за Русия и света, се дължи на следното: Няма две мнения, че Путин изразява интересите на руския едър капитал, на руските олигарси. Но в момента интересите на руския едър капитал съвпадат с интересите на руския народ. Защо? Защото в момента, начело със своя елит, руският народ води националноосвободителна война“ (Найденов 2018:132).

Тази аргументация странно съвпада с аргументацията на Гьобелс, че немският народ води не завоевателна, а националноосвободителна война с еврейския капитал и съюзения с него болшеvizъм, който иска да го задуши:

Вината за избухването и разширяването на настоящата война е толкова ясна и очевиден, че няма нужда от доказателства. Евреите желяха тази война и я имат. Но с това се сбъдна и пророчеството на Фюрера, който в речта си на 30 януари 1939 година заяви в Райхстага, че ако интернационалните еврейски финансови магнати успеят да въвлекат народите в нова световна война, резултатът няма да бъде болшеvizизиране на света и победа на еврейството, както те очакват, а унищожаване на еврейската раса в Европа (Гьобелс, Евреите са виновни. 15 ноември 1941 г. Политически речи).

Щом признава единството в интересите на народ и олигархична върхушка при путинизма, Г. Найденов следователно би следвало да признае, че по време на Втората световна война интересите на немския народ съвпадат с интересите на нацистката върхушка, защото те водят националосвободителна отбранителна война против еврейския капитал от Запад и болшеvizизма от Изток. Впрочем това е „опорна точка“ на руската пропаганда не от днес. Русия е винаги „нападана“, винаги се отбранява, води само „отбранителни

войни“ – такава е военната доктрина и на Сталин – СССР ще се отбранява, завземайки чужди територии.

В единственото инкриминирано произведение на К. Маркс в СССР „Тайната дипломатическа история на ХХ-ти век“ например се казва: „Да обобщим. Московия е възпитана и израства в ужасната и гнусна школа на монголското робство. Тя се усилюва само защото става *virtuoso* в изкуството на робството. Даже след своето освобождение Московия продължава да играе своята традиционна роля на роба, станал господар. Впоследствие Петър Велики съчетава политическото изкуство на монголския роб с гордите стремежи на монголския властелин, на който Чингис хан завещава да осъществи своя план за завоюването на света“.

Оказва се, че Маркс освен „антисемит“ е и ...“русофоб“!

И „опорната точка“ на Г. Найденов е именно тази: „Руският народ е единственият европейски народ, който след като попадна по времето на Елцин под васална зависимост от американския елит, започна националноосвободителна борба“ (Найденов 2018:132).

Освободителна война чрез агресия в Чечения, Абхазия, Осетия, Грузия, Украйна? Нещо твърде необичайно, но до болка познато от руската история.

На второ място „руските олигарси заедно със „силоваците“ ... подкрепят Путин в стремежа му да възроди Русия като суверенна държава. Противоречията между труда и капитала не изчезват. Но борбата за национален суверенитет създава еднопосочност на нагласите между народа и елита.“

Наистина ли Путин възражда чрез война националния суверенитет, или „изправя на крака Русия“? Чрез възраждане на авторитаризма, с връщане към съветската планово-командна прахосническа икономика, чрез разпалване на див национализъм, антисемитизъм и антилиберализъм, чрез ликвидиране на демократичните завоевания на руския народ от 90-те години? Какво от това, че се възражда руското православие като идеологически инструмент на варварската средновековна държава, на антисемитизма и мракобесието, щом това служи на интересите на Русия?

Какъв е сегашният режим в Русия и каква е ролята на „путинизма“ в съвременния свят?

Политическият режим на путинизма официално се нарича „суверенна демокрация“. Но има ли нещо общо този режим със суверенитета и демокрацията? Често съвременната политическа система на Русия по времето на Елцин бе определяна като олигархия, а след идването на Путин се смята, че той разгонил олигархията и възстановил демокрацията. Всъщност по времето на Путин руската олигархия циментира своята власт. Докато по време на президентството на Борис Елцин в Русия думата *олигарх* означава приближен до властта влиятелен милионер (милиардер), при Путин олигархията придоби нов смисъл – стана както и класическата олигархия част от държавното управление. Но кои са съвременните руски олигарси – „вторият ешалон“ от бившия комунистическо-кагебесен елит плячкоса масива на държавната собственост посредством поредица правителствени постанов-

ления и актове за незаконна „приватизация“, включваща и разрушаване на банковата система, и нейното тотално разграбване. „Либерализацията“ на икономиката в отсъствието на каквито и да било пазарни и законови механизми бе основният лост в ръцете на управляващите – „трансформацията“ на държавната собственост в частна и на комунистическата номенклатура в посткомунистическа олигархия. Олигархията по правило господства и се развива при наличието на неконтролируема корупция в държавната власт, допускана съвсем съзнателно от политическия елит. Наивно е твърдението на Георги Найденов, че Путин отстранява олигарсите от властта и намалява корупцията.

С идването на Владимир Путин на власт в Русия властта на олигархията всъщност достига своя разцвет. Тя вече владее безпрекословно цялата власт и собственост в държавата, а политическият режим от анархистично-авторитарен при Елцин се изроди в авторитарен, дори в полутоталитарен. Олигархическите средства за масова информация умело заменят думата „олигархия“ с „финансови магнати“, за да размият смисъла на истинския ѝ генезис, свързан със злоупотребата на държавна власт с цел трансформиране на обществената собственост в олигархична.

Руският политолог Дмитрий Орешкин пише: „Олигархическият капитализъм е номенклатурен капитализъм, по определение неефективен. Той е добър, когато имаш голямо количество нефт от сондите, който преразпределяш и продаваш на висока цена... Рано или късно, този механизъм, базиращ се на преразпределение на готовите ресурси, се изчерпва — трябва да се измислят някакви нови видове ресурси, да се създава някакъв нов вид добавена стойност. А за това трябва не само да умееш да крадеш и разпределяш, което умеят силоваците, а да умееш да създаваш нови“ (Передача: Власть „Эхо Москвы“ 27 февруля 2009).

Американският вестник *New York Times* на 7 март 2009 г. написа, че руските олигарси скоро ще се лишат от своите огромни състояния: световната финансова криза заплашва да ги изхвърли на бунището на историята.

Но вместо това, през 2010 г. броят на милиардерите в Русия почти се удвои: 62-ма срещу 32-ма през 2009 г.

Новият путинистки авторитаризъм съчетава в себе си елементи и на стария монархически авторитаризъм, и на комунистическия тоталитаризъм. В Русия, която тръгна към демокрация след икономическия, политически и морален крах на комунизма, реставрацията на авторитаризма не трябва да се приема като изненада. Особена роля тук изигра масовата руска народопсихология (вж. Дойчев 2015: 161–169).

При Путин, въпреки формално съществуваща многопартийност, фактически властта е в ръцете на диктатор, който управлява с помощта на собствена партия, т.нар. „партия на властта“, и има своя, подчинена просистемна „опозиция“ – антисистемната демократична опозиция на практика е забранена или поне силно обезсилена, а медиите са под пълен контрол.

Докато при тоталитарните режими има господстваща идеология, целяща радикалното преустройство на обществото, при традиционния авторитаризъм такава водеща политическа идеология липсва. Новите авторитарни режими са от типа на т.нар. „конкурентен авторитаризъм“.

Неоавторитарният режим на Путин доскоро нямаше своя идеологическа опора. За такива се сочеха старото почвеничество, славянофилството и православие, но те не бяха обединени в цялостна идеологическа система за обяснение на света или поне на случващото се в Русия. В хода на превръщането на демокрацията в конкурентен авторитаризъм и на конкурентния авторитаризъм в безконкурентен, путинските идеолози и политтехнолози преоткриха идеологията на неоевразийството, която най-добре според тях отразяваше самобитността и изключителността на „руския път“ и „руските ценности“. Тази господстваща днес в Русия идеология всмуква в себе и наследството на руското православие под формата на православен фундаментализъм, славянофилството и идеята за „особения“ нито европейски, нито азиатски път на Русия. Така на основата на евразийството и православието се формира съвременната неоимперска доктрина на Русия. В нея естествено се вплете и наследството на радикалния болшеvizъм, който още по времето на Сталин прерасна в националболшеvizъм и се обедини с крайно десния национализъм и православен фундаментализъм, както и с открити нацистки, фашистки и расистки идеи.

Така се формира една нова идеологическа доктрина, в която имаше за всекиго по нещо от реакционното минало на Русия – тук са представени както великоруският шовинизъм, така и съветският империализъм в едно с православния фундаментализъм и дори ислямското наследство на народите в Росийската империя.

Този неоавторитарен идеологически букет не може да се разбере без знание за огромния комплекс за малоценност, който всъщност поражда хипертрофираното имперско самочувствие на роба, който иска да стане робовладелец.

При тоталитарния и новия авторитарен режим се създава култ към личността на диктатора, какъвто липсва при обикновения авторитаризъм. При тоталитаризма и при неоавторитарния путински режим, за разлика от традиционния авторитаризъм, пропагандата играе много по-голяма роля за въздействие върху населението. При тоталитарните режими не са възможни протести, докато при конкурентния авторитаризъм те са възможни, макар все по-решително да се потушават със сила от властта. Новите режими на конкурентен авторитаризъм допускат протести против властта и съществуват канали за информация, различни от официалните. Но при олигархичния режим в Путинска Русия наличието на протести и каналите за независима информация са практически контролирани и силно обезсилени. При тоталитаризма парламентаризмът е принизен до ролята му да узаконява решенията на истинската власт – на партията и нейния вожд. Същото става днес в Русия – само че властта е подчинена лично на Путин, а не на неговата

преторианска партийна гвардия. При новия авторитаризъм има манипулирани избори и те не могат да доведат до смяна на едноличния режим и подчинената, но крепяща властта му „силовашка“ олигархия. Тоталитарните режими контролират икономиката пряко, при режима на Путин контролът е косвен и единствено в интерес на властващата олигархия. Авторитарните режими ограничават дейността едновременно и на левите, и на десните движения и техните медии. При тоталитаризма опозиционна дейност не се допуска изобщо, а при неоавторитаризма, независимо от неговия произход и наследени традиции, тези движения са под строг държавен надзор и могат всеки момент да бъдат забранени. Традиционният авторитаризъм наследява и запазва заварени институции като монархията, църквата, религията, изобщо консервативното наследство, и използва полицията и армията за репресия върху населението само когато с налага. При тоталитаризма обществената пирамида се преобръща и всички традиционни и демократични органи на властта се подменят напълно с тоталитарни. Новият руски авторитаризъм възражда не консервативни традиции (в европейски смисъл), а средновековното азиатско суеверие към властта, православното мракобесие, духовният обскурантизъм, черносотничеството и всички други репресивни политически практики в услуга и под контрола на властта. Авторитарното управление по принцип е в ръцете на военно-политически елити, използващи репресивни методи, за да се задържат на власт. При тоталитаризма има ръководна роля на една партия и култ към нейния главатар. При неототалитаризма в Русия култът е към държавния лидер, който управлява полицейско-олигархичния апарат не само с репресии и заплахи, но най-вече с откровена корупция.

Репресиите към демократичната опозиция стават възможни не на последно място поради съгласието на превърнатото отново в послушно стадо огромно мнозинство от руския народ. Новият авторитаризъм се оправдава с необходимостта от „твърда ръка“ за защита на висши национални, държавно-политически и духовни ценности. Съвременният режим в Русия използва заплахата от тероризъм като претекст да бъдат пожертвани демократичните права и свободи на хората. И авторитарният, и неоавторитарният режим прилагат методи за „задушаване“ на гражданското общество, но за разлика от тоталитарния режим не го обезсилват напълно. За разлика от тоталитарния комунистически режим, режимът на Путин не се старее да контролира личния живот на своите поданици – хората разполагат със значително по-голяма свобода в личната сфера, стига да не се интересуват от политика. Но ако авторитаризмът искаше да контролира действията хората, а тоталитаризмът техните думи, новият авторитаризъм прераства в неототалитаризъм, когато се опитва с помощта на новите технологии да направлява мисленето на хората. Неоавторитарната диктатура намира оправдание в бавното вземане на решения при спазване на демократичните процедури. Обратно – едноличната диктатура спомага за по-бързо вземане и прилагане на необходими политически решения. Тоталитарната диктатура е партийна

с култ към водача, а неоавторитарната диктатура има също култ към водача, но той не е опосредстван от култ към идеологията и партията.

Тук оставям без коментар безотговорните и откровени неистини на Г. Найденов, че „медийната свобода в Русия е много по-голяма, отколкото в Западна Европа и САЩ“ и че „тя е обект на ожесточената „гореща“ война на американския англосаксонски и американския еврейски елит(!) война против Русия“. Те са още едно доказателство как марксистките идеолози се „преустройват“ от комунизъм към националсоциализъм.

Невярно е и твърдението на Г. Найденов, че „светът е в състояние на кардинална трансформация на световната икономика и на международните отношения. Понастоящем световната икономика се намира в период на преместване на центъра на световния пазар от САЩ в Китай.“ Очевидно става дума за тотално неразбиране на същността на пазарната икономика, смесването на пазар и стоково производство. Всъщност Г. Найденов сам се опровергава, посочвайки защо всъщност Китай не е и не може да стане център на световната търговия и водеща пазарна сила.

Мартин Табаков правилно пита: „Не напомня ли на марксистите днешната Путинова Русия на Хитлеровия националсоциализъм?“ (Табаков 2015: 169).

Не, не напомня – отговаря Г. Найденов – Русия, за разлика от Хитлерова Германия, не е претендент за нов център на световната търговия. Тя не е агресор като Германия. А е нападната страна“. (Найденов 2018:133-134)

Интересно ми е може ли Г. Найденов да посочи кои области на Русия са нападнати и завзети от западните „окупатори“?

Той отрича, че „Путин е типичен авторитарен лидер“ и че той води „недемократична вътрешна политика“. Твърди, че „методите на демократични избори в Русия са много по открити и прозрачни, отколкото в САЩ.“

Щеше да бъде смешно, ако не беше трагично. Защото тази некомпетентност съвсем не идва от невежество...

Същото се отнася до твърденията, че „Путин, за разлика от американските президенти, най-строго и стриктно се придържа към нормите на международното право и международните договори“. (Найденов 2018:134)

„Договорът за военноморските бази в Крим му давал право, при ситуации, застрашаващи сигурността на базите и служителите, да увеличава военното служещите до определено ниво“. Лъжа, а не факт е твърдението му, че „в Крим имаше реална опасност от нахлуване на въоръжени нацисти и разпалване на гражданска война, заплашваща сигурността на военните бази и техните служители“, че е „законен и мирен референдумът за бъдещето на Крим“ – при руска военна окупация, разгонване на законните власти и липса на каквато и да е демократична алтернатива.

Смешно е да се твърди, че не руската мафиокрация, а „политиката на американския елит възпрепятства установяването на демократичен и социален капитализъм. Тяхната политика е установяване на капитализъм на бедствията, на корпоративен държавен капитализъм“.

Вместо заключение

Преди вече повече от четвърт век Адам Михник определи национализма като последния окоп на комунизма. На отиващият си, както ни се струваше, там, където му е мястото комунизъм – на бунището на историята – при „достоините“ си предшественици – диваците, варварите, светите отци на Инквизицията, ислямските асасини и родените веднага след него близнаци – националсоциализма и фашизма.

И тогава изведнъж от фанатични интернационалисти, комунистите станаха фанатични националисти, след къса, но разгулна нощ се събудиха „честни-частници“, а някои почнаха усърдно и да се черкуват. Други даже бради пуснаха и се запопиха, но под расата им и досега издайнически пробляскват звездчките от пагоните на дявола.

Но времето се смени. Поизтупали праха от битката за спасение на „идеята“, получили мощни дотации от световния терористичен център, бившите комунисти отново развяха червеното знаме. Само че не със сърпа, чука и кървавия пентаграм, а с един друг сатанински знак – обърнатата наопаки свастика. То и какво може да се получи, като съединиш социализъм с национализъм ... И лицемерната комунистическа грижа за човека се замени с откровена омраза и простачина, характерна за партийните им близнаци – нацистите.

И каза се – национализмът днес не е последният окоп на комунизма, а първи окоп на надигания се от Евразия националсоциализъм.

ЛИТЕРАТУРА

- Аренд, Х. 1993. *Тоталитаризмът*. София: „Панорама“.
- Восленский, М. 1991. *Номенклатура. Господствующий класс Советского союза*.
- Дойчев, М. 2015. *Фейсбуквар. Към отговорна власт и правова държава?* София: Фабер.
- Желев, Ж., 2014. *Тоталитарните близнаци*. София: Фабер.
- Игнатов, А. 2015. *Психология на комунизма*. София: НБУ.
- Маркс, К. *По еврейския въпрос*. Съч., т. 2.
- Маркс, К., 2006. *Разоблачения дипломатической истории XVIII века*. М. Скепис
- Манхайм, К. 1929. *Идеология и утопия. (Ideologie und Utopie. Bonn, 1929)*.
- Маркузе Г. 2004. Конец утопии. // *Логос*, № 6., 18–23.
- Найденев, Г. 2003. *Стогодишната парадигма*. София: Институт по социология-БАН.
- Найденев, Г. 2018. Да, какво става с марксизма и марксистите след рухването на системата? *Философски алтернативи* – 1/2018, с.121-135
- Табаков, М. 2015. Марксизмът след рухването на системата (логически поглед отстраня) (част 3). // *Философски алтернативи*, № 5, 156–177.
- Хайек, Ф. 1989. Дорога к рабство. // *Вопросы философии*, № 10.
- Широпаев, Ал. Pussy Riot: Предиизвикателство към Средновековието; <https://www.academia.edu/9211782>